

1971 - 1972
 ALPINE
 1971 - 1972

ALPINE

ALPINE

Teine osa

TORMILISE ARENGU AASTAD

Teine osa...
 1971-1972...
 1973-1974...
 1975-1976...
 1977-1978...
 1979-1980...
 1981-1982...
 1983-1984...
 1985-1986...
 1987-1988...
 1989-1990...
 1991-1992...

1971	46,1
1972	48,2
1973	145,8
1974	148,5
1975	118,5
1976	88,0
1977	57,1
1978	170,5
1979	89,8
1980	101,1

EHITUSETTEVÖTTE ARENG AASTAIL 1967 - 1973

ALFRED KESKKÜLA -
KEK-i juhataja aastail 1967 - 1972

I

A R E N G U B U U N A D

Esimene arengujoon

Rapla KEK-i arengu põhijoonteks aastail 1967-1973 olid abiettevõtete igakülgne väljaarendamine, ehitamise ettevõttesisene spetsialiseerimine ja majanditevaheline kontsentreerimine.

Endise Atla mõisa poollagunenud hoonetest 1964. aasta mais Rapla alevisse Mahlamäele ülekolimisest alates oli kolhoosides ehitustöö kõrval üheks põhiülesandeks KEK-i tootmisbaasi väljaehitamine. Kuna ehitustööks sobivat tööjõudu oli rajoonis piiratult ja sedagi vähest tuli partei rajoonikomitee ettepanekul MEK-iga vennalikult jagada, siis tootmisbaasi väljaarendamine jätkus intensiivselt ka aastail 1967-1973. Seda iseloomustavad kasutatud kapitaalvahutused (oma kap.mahutused ilma oma elamuehituseta):

1964.a.	45,3
1965.a.	69,3
1966.a.	143,0
1967.a.	125,8
1968.a.	118,9
1969.a.	68,4
1970.a.	57,3
1971.a.	170,5
1972.a.	69,8
1973.a.	325,3

Enne 1964.aastat tootmisbaasi ehitamiseks nime-
tamisvõrseid kapitalimahutusi ei tehtud.

Valmisid järgmised tootmisbaasi tsehhid:

saeveski	1965
katlamaja	1966
puidutöökoda	1968
ehitusmaterjalide ladu	1969
mehaanikatöökoda	1969
betooni-mördisõlm	1969
betonitsehh	1971
ehitusmaterjalide ladu	1971
bituumen-kukersoolmastiksisõlm	1972
killustikutsehh	1972
asfaltbetoonitehas (osaliselt)	1973

Käikulaskmise aastail olid saeveski, puidu- ja mehaanikatöökoda EKE süsteemis kõige ajakohasemad ja mitmed KEK-id käisid siit "möötu võtmas". Kapitaaletse kiviseintega saeveski ja suurte aknapindadega puidutöö-
koda olid EKE-s esialgu liialdustena "arvel", kuid hil-
jem tehti neid mujalgi ja pareminigi.

M e e n u t u s i:

Puidutöökoja ehitamisele oldi EKE-s esialgu vastu. Arvati, et üks KEK peab teist puitdetailidega varustama ja kõigil ei ole niisugust töökoda vaja. Pärast aastast koopereeritud hanget Harju KEK-i kaudu oli meie seisukohast aga nii selge, et puidutöökoja vundamenti sai lihtsalt salaja alustatud. Nimelt jättis Harju KEK meie akende ja uste tellimised rahumeeli seni täitmata, kuni oma vajadused olid rahuldatud. Meil oli aga hoonete tähtaegne käikuandmine pidevalt ohus. Koopereerida muidugi on

teatud toodete alal õige, kuid põhitöökojad peavad ikkagi olema igal KEK-il. Selle said oma nahal selgeks ka MEK-id, kus nüüd, samuti hilinenult, tootmisbaase ehitatakse, kuigi ehitusministeeriumil on suuri vabariiklikke tööstusi.

Ettevõttesiseselt tuli puidutöökojaga samuti piike murda. Projekt nägi ette puitlae. Peainseneri Umberveenmisega oli pisut tegemist. Küllap hiljem said kõik aru, et raudbetoonlagi oli tol ajal ikkagi juba ajakohane lahendus. Omajagu tegemist oli puidutöökoja katuslae 12 meetri pikkuste koorikpaneelide monteerimisega. Meil ei olnud nii võimsat autokraanat, mis kolmetonnise paneeli oleks keskelt haaratuna 6-7 meetri kõrgusele ja umbes 15 meetri kaugusele tõstnud. Tutvuste kaudu sain vajaliku kraana appi Tapa MEK-ist. Teadagi ei tõstnud kraanajuht neid paneele laupäeval-pühapäeval mitte suurest armastusest Rapla KEK-i vastu, vaid armastusest rubla vastu. Kuid see oli tühine raskus võrreldes suure ventilatsiooni ja õhuküttetorustike tööga, kus tuli leida juhuslikke ehitajaid Tallinnast.

Kuivõrd tootmisbaasi väljaarendamine ehitamisele kaasa aitab, seda iseloomustab mõningal määral töövilkuse kasv ehitusplatsidel. Väljatöötlus ühe ehitustööli kohta oli järgmine:

1967	9,37	tuh.rbl.,	eelmise	aastaga	võrreldes	111,3%
1968	9,57	" "	" "	" "	" "	102,1 %
1969	10,63	" "	" "	" "	" "	111,1 %

1970	11,31	tuh.rbl.,	eelmise	aastaga	võrreldes	106,4	%
1971	12,91	" "	" "	" "	" "	114,1	%
1972	13,76	" "	" "	" "	" "	106,6	%
1973	14,40	" "	" "	" "	" "	104,7	%

1971.aasta tööviljakus oli 1965.aasta tööviljakusest kaks korda ja 1973.aasta tööviljakus 1971.aasta omast 1,1 korda kõrgem. 1965.aastal oli tööviljakus ühe ehitustöölise kohta 6389 rubla.

Töövilkakuse kasvu neil aastail mõjutasid ka mitmed teised tegurid nagu ehituste monteeritavuse tõus, ehitusmaksumuste mõningane tõus, ehituste struktuur jm., kuid tööviljakuse kasvu kindlaks teguriks oli tootmisbaasist ehitusobjektidele antav toodang: puitfermid, oksolitud ja klaasitud ning sulustega varustatud ukseaknad, sepiised, mittestandardised seadmed jms.

Eraldi tuleb märkida sotsialistliku võistluse edasiviivat mõju. Partei-algorganisatsiooni, ametiühingukomitee ja administratsiooni ühise organiseerimise tulemusena sai neil aastail sotsialistlik võistlus oluliseks stiimuliks KEK-i kõigi näitajate parandamisel.

Meie ehitustööliste tööviljakuse näitajad olid pidevalt vabariigi KEK-ide paremate hulgas, kusjuures Eesti NSV KEK-ide näitajad olid omakorda NSV Liidu kolhoosidevaheliste ehitusorganisatsioonide paremad.

Nii olid ehitustööliste tööviljakuse paremad näitajad vabariigi KEK-ides aastate lõikes järgmised:

Aasta	KEK-i nimetus ja tulemus tuh.rbl. ühe ehitustöölise kohta				
	I	II	III	IV	V
1967	Harju 8092	Rapla 7742	Pärnu 7444	Valga 7234	Paide 7189
1969	Harju 11670	Viljandi 10732	Rapla 10634	Paide 10351	Pärnu 10291
1970	Harju 12735	Pärnu 11492	Rapla 11312	Viljandi 11189	Jõgeva 10980
1973	Pärnu 15422	Harju 15339	Viljandi 14970	Jõgeva 14940	Rapla 14395

Vahelejäänud aastate kohta puuduvad andmed, kuna EKE bulletäänid ei kuulu alalisele säilitamisele.

Abiettevõtete ehitustegevusele kaasaaitamise kasvu iseloomustab objektiivselt abiettevõtete toodangu kasv tuhandetes rublades:

Aasta	Abiettevõtted kokku	s e l l e s t	
		tootmisbaas	mehhaniseerimis- baas
1967	806,0	296,2	509,8
1968	1153,1	557,0	596,1
1969	1343,0	679,7	663,3
1970	1479,4	712,5	766,9
1971	1686,6	789,9	896,7
1972	2008,1	1072,6	935,5
1973	2235,4	1265,6	969,8

Toodanguliikide järgi oli abiettevõtete toodangu kasv järgmine (tabel 1).

Niisiis oli aastate 1967-1973 üks arengu põhi-
jooni oma tootmisbaasi väljaarendamine, et abiettevõ-
tete toodangu osas olla sõltumatu mitmesugustest har-
kijatest. Kahjuks säilis sõltuvus suuresti raudbetoon-
detailide osas, sest Rapla rajoonis ei leitud tol ajal
hea kvaliteedi ja vajaliku varuga kruusamaardlat, mis
oleks võimaldanud ehitada keskmise suurusega rentaabli
raudbetoonitsehhi.

M e e n u t u s i:

On meelde jäänud varasemate aastate puitfermi-
de valmistamisega vaevlemine eriti Märjamaa jaoskonna
Vigala ehitusplatsidel. Seal tegid ühe lauda puitferme
kohapealsed töölisel ehitusplatsil ligi kaks kuud. Küll
oodati Raplast parajaid prusse, küll polte ja mutseid.
Kord olid pika ootamise peale KEK-ist saadetud mutrid
liig suure läbimõõduga, teinekord vale vindiga jne.jne.

Osalt oli seal ka tööliste viilimist, kuid vaieldamatu on see, et tootmisbaasis vastavate kogemustega tööliste käes läheb fermide valmistamine ka semade tööriistadega mitu korda kiiremini kui ehitusplatsil.

Teine arengujoon

Teine peamine arengu põhijoon aastail 1967-1973 oli ehitus-montaažitöö ettevõttesisene spetsialiseerimine. Sanitaartechnilised, elektri-, maalri- ja krohvitööd viidi võimalikult iseseisvateks harudeks, et neil tööd el tõsta kvaliteeti ja tööjõudlust. Varem aastail tegi ehitusbrigaad hoone valmis algusest lõpuni, kuid aasta-aastalt koostati eriti elamuehitusele kord, et krohvistö tegi eribrigaad ja maalritöö jällegi vastav spetsialiseeritud brigaad. Nagu iga uue asjaga, oli siingi esialgu vastuseisu, sest üldehitustöö tegijate vead (seinte kõverus, põrandate ebatasasus jm.) tulid nüüd tööjärje ülevõtmisel avalikumalt ~~va~~ utusele kui varem, mil iga mees oma vea maalritöoga kinni mätsida võis. Kõigele vaatamata arenes spetsialiseerimine edukalt, sest eritööde mehhaniseerimine ja inimeste tööoskuse kasv on mõeldavad ikkagi spetsialiseerimisega ja sellest said kõik lõpuks aru, olgugi üks varem ja teine hiljem.

Eritööde kasvu KEK-is iseloomustavad järgmised andmed (tuh.rbl.):

Aasta	Elektri- montaaži- tööd	San-tehn. tööd	Muud spets. tööd (puurkaevud, tee-ehitus, rem.-tööd)
1967	92,83	91,4	113,3
1968	110,8	102,2	219,6
1969	141,7	186,8	201,0
1970	166,7	301,6	377,9
1971	180,2	451,9	344,1
1972	297,9	380,2	260,6
1973	306,7	196,1	180,6

Vabariigi KEK-ide kutsevõistlustel saavutasid meie inimesed müüri-, krohvi- ja maalritöödel korduvalt esikohti. See tõendab, et ettevõttesiseses spetsialiseerimise ja kutsemeisterlikkuse tõstmisega tegeldi järjekindlalt.

M e e n u t u s i:

Loomakasvatushooneid valgendas mees, keda hüüti Ruudiks. Küllaldase töösuse kõrval oli tal aga haruldane võime koos auto ja agregaadiga objektilt paari päeva kaupa jäljetult kaduda. Kuidas me peainsener Ilo Tombergiga teda ka vahele võtta tahtsime, oskas Ruudi aastate vältel kümneid kordi oma ärakadumist nii hästi KEK-i huvides põhjendada, et jäi üle vaid muiates käega lüüa. Ruudi suutis end alati välja rääkida: kord läinud ta Tallinna karbiidituhka tooma, mida kasutas valgenduse pigmentina lubja asemel, teinekord saanud ta agregaadile defitsiitse detaili, mille eest teinud pisut tööd ühel võõral objektil, mõnikord katkestanud töö tugeva tuule tõttu. Ükskord jälle olnud ruum liig niiske ja valgendus hakanud jooksuma jne.jne. Kord ei suutnud ta peainseneri juurdlusküsimustele sekundi vältel vastata ja silmapilk läks ta üle valgendussegu keemilise koostise selgitamisele vähemalt TPI vastava eriala viimase kursuse tasemel. Samal ajal mõtles aga välja veenva vastuse algul esitatud küsimusele. Proovi siis niisugust omapärast küllalt suure tööjõudlusega meest üksikute luusilõhnaliste asjaolude pärast vallandada. Kõige rohkem pani Ruudi minu närvid proovile parteikomitee hoone välisvärvimisel, kus ta kõigi ametiruumide aknad väljast papiga kinni lõi ja siis järjekordselt jäljetult kadus. Mõistagi oli mul esimesele sekretärile Oskar Ojale raske selgeks teha, miks parteikomitee pimendatud peab olema, kui töö ei käi. Pidi kasutama teisi töölisi. Ruudi tuli aga järjekordselt

"loominguliselt komandeeringult" tagasi lapselikult ausa rõõmsameelsusega ja teatas, et oli saanud hea noosi värsket karbiidituhka. Häsekil olnuks kindlasti tühiasi Ruudist "KEK-i Švejk" kirjutada.

Kolmas arengujoon

Kolmanda, peamise arengujoonega - ehituste kontsentreerimisega - oli üldiselt kõige raskem, sest siin ei sõltunud edu üksnes KEK-i töötajatest, vaid ka tellijatest, kelleks olid aga peamiselt KEK-i volinikud - kolhooside esimehed.

Kontsentreerimise eesmärgiks oli üheaegselt ehitatavate objektide arvu oluline vähendamine, et tööjõudu ja mehhanisme otstarbekamalt kasutada. Nende kasutamine on efektiivsem siis, kui töö hajutatus on väiksem. See kõik eeldas aga majanditevahelist kontsentreerimist.

Volinike koosseisul olid sissejuhatava jutu järel kõik kolhoosiesimehed kontsentreerimisega kahel käel nõus. Kui aga esitasime aasta konkreetse ehitusprogrammi, mille järgi mitmel majandil tuli vastavalt teise kasuks ehitustest loobuda, et saada neid suuremas mahus järgmisel või ülejürgmisel aastal, siis tekkisid ükki kontsentreerimise vastased. Tavaliselt lõpptulemuse kompromissprogramm tagas vaid väga aeglase ehitusobjektide arvu vähenemise.

Kontsentreerimise käigust annavad objektiivse ülevaate põhitellijate (üle 30 tuhande rubla maksumusega objektide) arvu ja ühe objekti keskmise aasta ehitusmaksumuse kohta alljärgnevad andmed:

Aasta	KEK-i ehit.- mont.-tööde maht tuh.rbl.	Ühe objekti keskm.aasta- ne ehitusmak- sumus	Objektide üldine arv
1967	1935	11,7	166
1968	2440	16,6	147
1969	3069	22,3	136
1970	3391	25,7	132
1971	3818	24,2	158
1972	4626	37,3	124
1973	5045	41,3	122

Ehitusmaksumuse mõningane tõus neil aastatel ei ole andmeist välistatud, mistõttu sisuline kontsentreerimine oli vastavalt väiksem.

Neljas arengujoon

Üheks arengu põhijooneks võiks pidada ka oma elamuehituse sihikindlat arendamist, mis võimaldas kaadri paremiku kindlamalt KEK-iga siduda. 1967.-1971.a. oli meil oma elamispinnaga varustatus üks paremaid vabariigi KEK-ide hulgas. Mõnel aastal olime elamispinna poolest ühe töötaja kohta EKE süsteemis esikohal.

M e e n u t u s i :

Elamuehitus oli vahetult seotud kolhooside poolt KEK-ile makstavate osamaksudega. Mida rohkem sai osamakse, seda rohkem oli võimalik tootmisbaasi ja elamuid ehitada, kuigi ka riiklik krediit oli väga tähtis tegur.

Ühel volinike koosolekul taotlesime järjekordselt osamakse 6 protsendi ulatuses iga majandi aasta ehitusmahult arvestatuna. Läks ägedaks vaidluseks, mis kestis ligi kaks tundi ja kus kolhoosiesimehed

pakkusid välja 3-4 protsenti, mõni ügedam esimees keeldus hoopis. Kui uus vaidlushoog oli järjekordselt haripunktil, tõusis Lokuta kolhoosi esimees Lembit Tutk püsti ja teatas lühidalt ja resoluutselt: „Teen ettepaneku KKK-ile maksta 8 protsenti osamaksu!“ Üksmeelselt tõsteti käed ja otsus oli tehtud meile soodsamalt kui taotlesime.

Ilmselt tekkis mingi massipsühhoosi moment, kus pikast vaidlusest osavõtjad vist enam isegi ei mäletanud, mille üle nad vaidlesid ja mille poolt häälletavad. Meile oli selle koosoleku kõik mitmeks aastaks lausa anekdoodi eest.

II

UUE TEHNIKA SOETAMINE? SIDA- MED TEISTE ETTEVÕTETE JA LIID- DUVABARIIKIDEGA

1967.-1973.a. soetati igal aastal mingis ulatuses uut tehnikat.

1. Autokraanade park täienes uute ja võimsamatega, mis võimaldas ehituste monteeritavust tõsta ja kasutada uusi raudbetoon detaile nagu 12-meetrised koorikpaneelid, tšööstuslikku tüüpi talad ja postid, 6-meetrised seinapaneelid jms. Suurõnnumuseks oli 14-tonnise tõstevõimega autokraana saamine. See oli EKE süsteemis esimene võimas kraana, millega meil tuli mitme aasta jooksul teenindada ka vabariigi teisi kolhooside ehituskontoreid. Nii sai meie kraanajuht Rein Kaas tuntuks Haapsalus, Harjus, Jõgeval, Pärnus, Viljandis ja mujal.

Autokraanade pargi ja tõstetööde kasvu iseloomustavad järgmised andmed:

Aasta	Autokraanade arv	Kogu tõstevõimsus tonnides	Kraanatööde maht	
			masinvahtetustes	tonnides
1967	7	-	1715	-
1968	8	49,9	3021	77538
1969	8	54,2	3387	103368
1970	9	62,3	3302	135335
1971	9	63,9	3678	189734
1972	11	75,9	4294	185583
1973	12	84,6	-	208000

2. Kallurautode park täienes uute suurema kiiruse ja kandejõuga masinatega.

Meeldejshvaks sündmuseks oli MAZ-tüüpi 5-6-tonnise kandejõuga kallurauto saamine.

3. Autopark täienes uut tüüpi madelautodega GAZ-53, GAZ-53 A, kahe veosillaga metsaveoautodega ja treileriga ekskavaatorite ja buldooseriite veeks. Tähtsaks sündmuseks oli võõrast süsteemist omal algatusel metsaveoautode hankimine, nende laadimismehhanismidega komplekteerimine ja sellega oma ülestöötatud metsa veo oluline mehhaniseerimine, kus autojuht üksinda võis palgikoorma metsast ära tuua. Selles uuenduses oli märkimisväärsed teeneid tolelaegsel tootmisbaasi juhatajal Maks Põldsammil.

Paljud käisid vaatamas saadud 10-tonnise kandejõuga treilerit.

4. Töökojad said juurde paremaid ja võimsamaid tööpinke. Sepatöökotta saadi uus võimsam pneumaatiline haamer, puidutöökotta nelikanthöövelmasin, laiem paksushöövelmasin jm.

5. Läksid käiku suuremad 300-400 liitri mahutavusega betoonisegistid seniste 80-liitriste asemel. Märjamaa jaoskonnas tehti ratsionaliseerimise korras suurele betoonisegistile kopa täitmise vibrokolu, millega tööjõudlus oluliselt tõusis. EKE premeeris selle eest jaoskonnajuhatajat Vello Kulli, kelle algatusel teiseldatav betooniagregaat ehitati.

6. Suurenes elektrikäsitööriistade park. Aasta-aastalt saadi juurde elektrihõvleid, -saage, -puure, vibraatoreid jm.

7. Alustati 3-meetrise läbimõõduga betoonrõngaste valmistamist, mis võimaldas kiirendada kogumiskaevude ehitamist.

Iga aastaga laienesid sidemed teiste ettevõtetega. Raudbetoontooteid saadi Tallinna, Kohtla-Järve ja Ahtme vastavaist tehastest. Samuti saime raudbetoon detaile Valga, Viljandi ja Haapsalu KKK-ide vastavatest tsehhidest. Mõnikord tuli neid omapoolset abistada metalliga.

Teistest liiduvabariikidest olid vahetud sidemed Läti NSV-ga, kus meil Limbaži KKK-iga toimusid vastastikused ehitusmaterjalide hanked.

Mõistagi olid mehhanismide hankimisel sidemed paljude liiduvabariikidega, kuid need olid ühekordse iseloomuga.

Teiste liiduvabariikidega laialdasemaid sidemeid ei arendatud seepärast, et ehitusmaterjale vabariigist välja müüa oli reeglina keelatud. Seda võis teha ainult üksikute üldkasulike operatsioonidena.

III

K O O S T Ö Ö A L L E T T E V Õ T J A T E -
G A J A N E N D E O S A K E K - 1
Ü L D I S E S E H I T U S M A H U S

Allettevõtjate töömahust annavad pildi järgmised andmed:

Aasta	Ehitusmaht kokku milj. rbl.	Sealhulgas allettevõtte maht milj.rbl.	Allettevõtu osatähtsus %-des ehitus- töö uldmahust
1967	2,53	0,15	5,9
1968	2,95	0,22	7,5
1969	3,07	0,26	8,5
1970	3,39	0,34	10,0
1971	3,82	0,27	7,1
1972	4,63	0,23	4,9
1973	5,05	0,51	10,1

Andmeist nähtuvalt on allettevõtte töömaht üldiselt väike.

Kõige laiemad sidemed olid meil EPT rajoonikoondise loomakasvatusefarmide mehhaniseerimise jaoskonnaga, kes tegi peaaegu kõigi loomakasvatushoonete sanitaartehnilised ja mehhaniseerimistööd. Vahekord selle organisatsiooniga oli üldiselt hea, kuna ta enamuse töid suutis teha tähtaegselt. Mõnikord hilinesime ka meie tööjärje neile üleandmisega.

Üheks suuremaks allettevõtjaks oli ka põllumajanduse ministeeriumi ehitus- ja montaaživalitsus, kes tegi meile kaevupuurimise ja lõhketöid. Väiksemahulisi töid tegi kontor "Antiseptik", sidetehnikasõlm, televisiooniateljee, tuletõrjeühing, trust "Besti Elektrivõrkude Ehitus" j.t.

1973.aastal olid KEK-il järgmised allettevõtjad:

Allettevõtja nimetus	Allettevõtete töömaht tuh.rbl.
EPT	192,5
EMV	173,5
Kontor "Antiseptik"	5,8
Rapla VTÜ	6,9
PM San.-Tehn.Tööde Valitsus	26,1
Kontor "Tallinngaas"	7,4
Leningradi trust	2,6
Kolhoosid	66,4
Tallinna MRK	25,4
Raadio-televisioonivõrk	2,4
K o k k u:	509,0

M e e n u t u s i:

Allettevõtjatest oli ühel-kahel aastal kõige halvemaks valguses trust "Eesti Elektrivõrkude Ehitus", kes tööjõu vähesuse ettekäändel jättis pikka aega lepingud täitmata. Ei aidanud muu, kui tegime omakorda alltöövõtu lepingu temale nendeks töödeks, mida ta meile pidi tegema, s.t. tegime tema kaudu ise selle töö ära, mida ta meile ei suutnud teha. Nii täitsid nemad küll fiktiivselt plaani, kuid meie ei saanud jälle otse elektrimaterjale ja pidime nendega niisugust vahetada sunnitud kasutama. Teine võimalus oli muidugi kolhoosi vastavad ehitused pooleli jätta, kuid seda ei kõlvanud KEK-il hoopiski teha, kuigi meid ei oleks saanud süüdistada.

IV

ABINÕUD TOODANGU MAHU
SUURENDAMISEKS JA EHI-
TUSE KVALITEEDI TÕST-
MISEKS

Ehitusmahu kasvu 1967.-1973.a. iseloomustavad järgmised arvud:

Aasta	Ehitustööd tuh.rbl.	Tööde mahu kasv %-des eelmise aastaga võrrel- des
1967	2525,0	
1968	2952,0	116,9
1969	3068,6	103,9
1970	3391,2	110,5
1971	3821,9	112,7
1972	4626,0	121,0
1973	5045,2	109,1

Ehitusmahu suurendamiseks kasutati igal aastal komplekselt järgmisi abinõusid:

1. Abiettevõtete toodangu suurendamine ja too-
dangu nomenklatuuri laiendamine.

2. Ehitustööde laialdasem mehhaniseerimine.

3. Ehitiste monteeritavuse astme tõstmine.

4. Ettevõttesisese sotsialistliku võistluse
süvendamine.

5. Töötasustamise parandamine.

6. Oma elamispinna ehitamine.

7. Tööjõu värbamise parandamine.

8. Töödistsipliini tugevdamine.

1. Abiettevõtete toodangu suurendamiseks ja nomenklatuuri laiendamiseks hakati valmistama vundamendiplokke. Nende valmistamist alustas Märjamaa jaoskond, kus tööjõu defitsiit oli kõige suurem ja seetõttu tööjõudluse tõstmise vajadus ka kõige pakilisem.

Ehituspaasist vundamentidega võrreldes oli plokide kasutamine väga progressiivne, mille eelduseks oli see, et autokraanasid pidi tunduvalt rohkem olema. Pae-kivivundamendi saab valmis ilma mehhanismideta, vundamendiploki saab paika aga vaid kraanaga. Uues mehaanikatöökojas hakati valmistama mitmesuguseid metallist tooteid: treppe, mahuteid, punkreid jm., mida varem valmistati ehitusobjektidel halvemates töötingimustes ja halvemate tööriistadega ning järelikult ka tunduvalt madalama tööjõudlusega.

Abiettevõtete toodangu osatähtsus ehitusmahust (protsentides) oli neil aastail järgmine:

1967	31,9
1968	39,1
1969	43,8
1970	43,6
1971	44,1
1972	43,4
1973	44,3

2. Ehitustööde laialdasemaks mehhaniseerimiseks hangiti pidevalt juurde mürdi- ja betoonisegisteid, masttõstukeid, buldoosereid, ekskavaatoreid, autokraanasid, kallurautosid, käsitööriistu ja elektrikäsitööriistu. Ehitusbrigaadidele valmistati teilsaldatavad betoonisõlmed, liiva- ja veesoojendamise ahjud talvel töötamiseks jne.

3. Ehituste monteeritavuse astme tõstmist iseloomustab monteeritavate betoon- ja raudbetoondetailide mahu kasv ühe miljoni rubla ehitus-montaažitööde kohta. EKE süsteemi vastav keskmine näitaja oli tol

ajal NSVL maaehituses üks nõrgemaid.

Aastail 1967-1973 iseloomustavad monteeritavusse astme kasvu järgmised näitajad:

Aasta	Monteeritavad betoon- ja raudbetoondetailid tuh.m ³	Sama ühe miljoni rubla ehitus- montaazitööde kohta
1967		
1968	4,1	1,7
1969	5,7	1,8
1970	5,7	1,7
1971	8,6	2,3
1972	12,2	2,7
1973	12,1	2,4

4. Sotsialistliku võistluse laiendamisele, süvendamisele ja kokkuvõtete tegemisele pühendas administratsioon koos partei-algorganisatsiooni ja ametiühingukomiteega palju tähelepanu. Hakati välja andma tulemuste igakuulist bulletšani. Peagi kujunes see paljulehekulgeliseks ja seda hakati paljunxdama "EKE Projekti" trükikojas. Pidevalt selgitati välja paremad jaoskonnajuhatajad, töödejuhatajad, ehitusbrigadirid, abiettevõtete tsehhid, abiettevõtete brigaadid, mehhanismijuhid (ekskavaatorijuhid, buldooserijuhid, autokraanajuhid, autojuhid masinaklasside viisi), paremad ehitustöölised kutsealade järgi ja abiettevõtete töölised. Esikohtadele tulnud said rahapreemiat, neid tõsteti esile nõupidamistel, märgiti ära seinalehes ja tutvustati rajooniajalehes. EKE Vabariikliku Nõukogu korraldatud jaoskonnajuhatajate, töödejuhatajate, ehitusbrigadiride, peainseneride, varustusosakondade ja pearaamatupidajate konkursi võitsid mitmel korral Rapla KKK-i töötajad.

Palju kordi võitsid esikohti EKE süsteemis va-

rustusosakonna juhataja Helmut Volmer ja tolleaegne pearaamatupidaja Valve Põldsamm.

5. Töötasustamist parandati normide ja hinnete korrigeerimisega, kusjuures peeti eriti silmas tööde kvaliteeti. Erilist tähelepanu palusin alati pöörata sellele, et iga tööliigi eest saaks võimalikult võrdset tasu ja ei tekiks eelistatud või põlatud töid. Ehitustööde juhatajate ja jaoskonnajuhatajate töötasustamine oli diferentseeritud mitmete näitajate järgi nii, et nad olid huvitatud töömahu suurendamisest, eksploatatsiooni andmise plaanide tähtajalisest täitmisest, objektide vähemalt hea hindega üleandmisest, tööjõudluse kasvust, omahinna alandamisest jne. Kuigi süsteem oli üsnagi keeruline, õppisid asjaosalised selle peenesteni ära ja teadsid alati, kuidas rohkem premiaaltöötasu saada. Mõistagi paranesid siis aga ka KKK-i üldised töönäitajad.

Kõige kõrgem töödejuhataja töötasu oli 1971. aastal 467 rubla 40 kopikat kuus, kõige madalam 132 rubla 48 kopikat. Töödejuhatajate keskmine kuutöötasu oli 310.92. 1973. aastal olid need arvud vastavalt 515.97, 240.41 ja 359.25.

Töötasu oli küll soliidne, kuid sellele vaatamata oli alatasa paar-kolm nõrgemat töödejuhatajat välja vahetamata sobiva kaadri puuduse tõttu.

6. Oma elamispinna ehitamine võimaldas kõige kindlamalt tööjõudu juurde saada.

Oma elamispinna ehitamist korterite arvu järgi iseloomustavad järgmised andmed:

Korterite arv aastate lõikes ja elamispiind m^2

1967	36	801,1
1968	36	694,4
1969	36	781,4
1970	40	1274,0

1971	12	1093,6
1972	64	2940,0
1973	-	-

Elamispind tuli teataval määral eraldada ka olemasolevate töötajate elamistingimuste parandamiseks. Nii oli vaja aeg-ajalt anda neile töötajatele, kes veel Atlapäevilt KEK-is töötasid ja iga päev Juurust Raplas pidid käima.

Nagu igal pool, oli korterite kõigi arvates õiglaselt jaotamine väga raske ülesanne ja võrdus raskuselt sellega, kuipalju vaeva oli elamu püstitamise abistamiseks kulutanud juhtkond.

7. Tööjõu värbamisega tegeldi pidevalt. Käidi lepinguid sõlmimas isegi teistes liiduvabariikides. Vastavaid artikleid ja kuulutusi avaldati ajakirjanduses, "Besti Reklaamfilm" valmistas ka vastava lühifilmi, mida mitmel korral televisioonis ja vabariigi kinodes demonstreeriti. Saadigi mõned tööllised Märjamaale, uldiselt andis see aga vähe tulemusi.

Kaadriosakond hakkas kord-korralt täpsemalt välja selgitama lahkumise põhjusi ja tegi tööjõu voolavuse analüüsi.

1971.a. värvati 91 uut töölist, lahkus töölt 74. Lahkumise põhjused jagunesid järgmiselt:

vabastati tööluusi tõttu 3
omal soovil 56 inimest.

8. Pidevat tööd tehti töödistsipliini tugevdamiseks. Ehitusbrigaadide sotsialistliku võistluse tingimustes andis põhjusetu puudumine palju miinuspunkte ja brigaadid olid igati huvitatud, et nende liikmeil poleks tööluuse.

Saja ehitustöölise kohta oli tööluusi päevi aastate lõikes järgmiselt:

1967	andmed puuduvad
1968	andmed puuduvad
1969	1
1970	3
1971	6
1972	7
1973	9

M e e n u t u s i :

Sotsialistliku võistluse toimest meenub juhtum, kus ühe ehitusbrigaadi brigadir läks varahommikul kes- kuses töötava teise ehitusbrigaadi naistöölist töölt ära ajama. Nimelt tuli see naine talvel paar tundi va- rem tööle ja soojendas tulega ehitusliiva ja mürdisega- wise vee, et brigaadi teised liikmed saaksid kohe töö- päeva algul põhitööd alustada. Keelaja kustutas tule ja ütles, et enne kella kaheksat ei tohi tööd alustada, sest sellega saab brigaad teistega võrreldes eelise bri- gaadidevahelises võistluses.

Mõistagi ei saanud KEK-i juhtkond niisuguse kee- lamisega nõustuda, selle asemel soovitati kõigil abi- töid varem alustada.

Töömahu suurendamise kõrval püüti tõsta ka ehi- tustöö kvaliteeti. Toodangu kvaliteedi tõstmist mõjuta- ti nii moraalselt kui ka majenduslikult. Paljud KEK-i tööhinded olid väga hea kvaliteedi puhul suuremad. Sot- sialistliku võistluse tingimustes arvestati ka kvali- teeti.

Igati soodustati KEK-i töötajate osavõtmist EKE kutsevõistlustest. Selles osas saavutasid Rapla KEK-i töölisel silmapaistvaid tulemusi.

Krohvijate vabariiklikul võistlusel tuli Märja- maa jaoskonna krohvija Vello Talts 1967.aastal esikoha- le, 1968. ja 1970.aastal jäi ta teiseks.

Maalritööde võistlusel saavutas Jaan Koplimeets 1967.aastal viienda, 1968.a. aga esikoha, 1970.a. sai oma teoreetiliste teadmiste eest eriauhinna.

Müürseppade võistlusel sai Rein Erit 1971.aastal esikoha.

Ulevabariigilisel paremate konkursil peeti auhinjaliste kohtade võrreliste järgmisi ehitisi:

1. Järvakandi kolhoosi veiselaut 1962
2. Kaiu kolhoosi aitkuivati 1964
3. Kehtna sovhoosi katsesigala 1965
4. Järvakandi kolhoosi emistesigala 1967
5. KEK-i elamu Märjamaal 1968
6. Rapla ridaelamu 1969
7. Rapla KEK-i puidutöökoda 1969
8. Järvakandi kolhoosi veiselaut 1971
9. Maatra sovhoosi lasteaed 1971
10. Kaiu kolhoosi sigala 1972

Rapla KEK-i käikuantud ehitiste kvaliteedihindded olid keskmiste näitajatena järgmised (viiepallistustees):

1968	-	4,04
1969	-	4,12
1970	-	4,16
1971	-	4,15
1972	-	4,14
1973	-	4,06

V

M U U D A T U S E D, M I D A E T T E V Õ T -
T E A R E N E M I N E J A K A S V O N
P Õ H J U S T A N U D R A J O O N I P Õ L -
L U M A J A N D U S E J A R A P L A
A L E V I A R E N G U S

Rapla KEK ehitas rajoonis 1967-1973 78 elamut 26205 m² kasuliku pinnaga, s.o. umbes 2910 inimesele.

Loomalautu ehitati neil aastail 9052 veisele ja sigalaid 13444 kohaga. Peale selle valmis neil aastail

rajoonis palju muid ehitisi, mis mõnikord olid eelmärgituist vajalikumadki. Kõik need aitasid rajoonil täita põllumajandusülesandeid.

Need ehitised on aidanud tunduvalt parandada rajooni põllumajandustöötajate töötingimusi, on tõusnud töökultuur ja põllumajandussaaduste kvaliteet.

Rapla alevi arenemise seisukohalt on KEK-i tootmisbaasi ja elamutsooni väljaehitamine võimaldanud alevi elanikkonda suurendada umbes 500 elaniku võrra ja üks osa alevi kunagisest ääremaast on nüüd korralikult hoonestatud.

Kui KEK-i kroonika II osa 1967.-1973.a. kohta lühikokkuvõtet teha, tuleb märkida, et neil aastail arendati edasi ehitusettevõtte kõiki harusid sügavuti tööviljakuse tõstmise ja omahinna alandamise suunas.

Rapla KEK-i paljude tublide töötajate töösaavutused annavad kroonikale paratamatult kiitva tooni. Kui juhtkonna seisukohalt neid aastaid kriitiliselt hinnata, siis 1967.-1971.a. ei suudetud autotranspordi töö, ehitustööde rentaabluse ja ehitusmahu kasvu näitajaid viia EKE süsteemi paremate hulka.